



آرژانتا کیسیون ملی یونسکو د ایران

# یادنامه مولوی

بناسبت سفتصدین سال مولانا جلال الدین محمد مولوی

تدوین و تنظیم :

علی اکبر مشیر سلیمی

تهران

خرداد ۱۳۳۷

---

شرکت چاپخانه فردوسی

# فهرست



صفحه	از :	موضوع
الف	مشیر سلیمی	روز مولوی
آزاد	حسین علاء	پیام شاهنشاه
۱	دکتر موسی عمید	خیر مقدم
۷	دکتر محمود مهران	مقام مولوی
۱۰	جمال زاده	مولوی و مثنوی
۳۲	هادی حایری	سماع مولانا
۴۶	محمد حجازی	مولوی
۵۸	اکبر دانا سرشت	برای دانستن مثنوی چه معلوماتی لازم است؟
۶۹	علی دشتی	سیری در دیوان شمس
۸۹	کازم رجوی (ایزد)	بزم شمس
۹۱	صادق سرمد	چشن یاد بود مولانا
۹۳	شیخ محمد سنکلیجی	شرح حال مولانا محمد البلقی الرومی
۱۰۴	شجاع الدین شفا	نقش مولوی در ادبیات جهان
۱۱۰	دکتر رضا زاده شفق	نکاتی چند در باره مولوی
۱۱۸	علی پاشا صالح	ندای عشق و یگانگی
۱۲۳	سید محمد حسن طباطبائی یزدی	تضاد عقاید مخالفین در باره مولانا جلال الدین
۱۴۶	بدیع الزمان فروزانفر	شعر مولوی
۱۵۴	دکتر محمد معین	دژ هوش ربا
۱۷۳	جلال الدین همائی	افکار و عقاید مولوی
۲۰۹	ابوالحسن احتشامی	شب عید قربان

## تصاویر

آزاد		تمثال اعلیٰ حضرت همایون شاهنشاهی
«	}	نابلورنگین مولوی
«		« شمس تبریزی
الف		آقای دکتر عمید هنگام نطق افتتاحیه
ب		جناب آقای حسین علاء وزیر دربار هنگام قرائت پیام شاهنشاه
ج		استاد دکتر صفا هنگام ایراد سخنرانی و قرائت پیام جناب آقای حکمت رئیس کمیسیون ملی یونسکو در ایران
د		استاد بدیع الزمان فروزانفر هنگام ایراد سخنرانی
هـ		استاد جلال الدین همایی هنگام ایراد سخنرانی
و		استاد دکتر رضا زاده شفق هنگام ایراد سخنرانی
ز		آقای هادی حایری هنگام ایراد سخنرانی
ح		آقای شفا هنگام ایراد سخنرانی
ط		آقای سرمد هنگام ایراد سخنرانی و قرائت قصیده خود
ط		جناب آقای علاء وزیر دربار شاهنشاهی هنگام اعطای جوایز
ی		بخشی از درویشان در حال سماع مولانا
ك		گوشه‌یی از اجتماع مدعوین در تالار دانشکده حقوق
۱۲۴		صحن مسجد بزرگ در دمشق
۱۲۸		غزالی
۱۳۱		مسجد درویشان مولوی در قونیه
۱۳۹		نمای داخلی و خارجی خانقاه در قونیه
۱۴۱		سازهای گوناگون
۱۴۲		دو گونه نی بزرگ و کوچک
۱۴۴		یک تصویر قدیمی از رقص درویشان
۲۱۰		عکس قدیمی مولوی
۲۱۳		منظره خارجی مزار مولانا

عکس برجسته مولوی در روی جلد اثر هنرمند جوان معاصر: انوش رهنورد







تسلی مبارک علیحضرت بهایون شاهنشاهی  
گروای ارادتمندی خاطر شاهانه از خدمات فریبگی آقای دکتر موسی عمید توشیح و مرحمت شده است

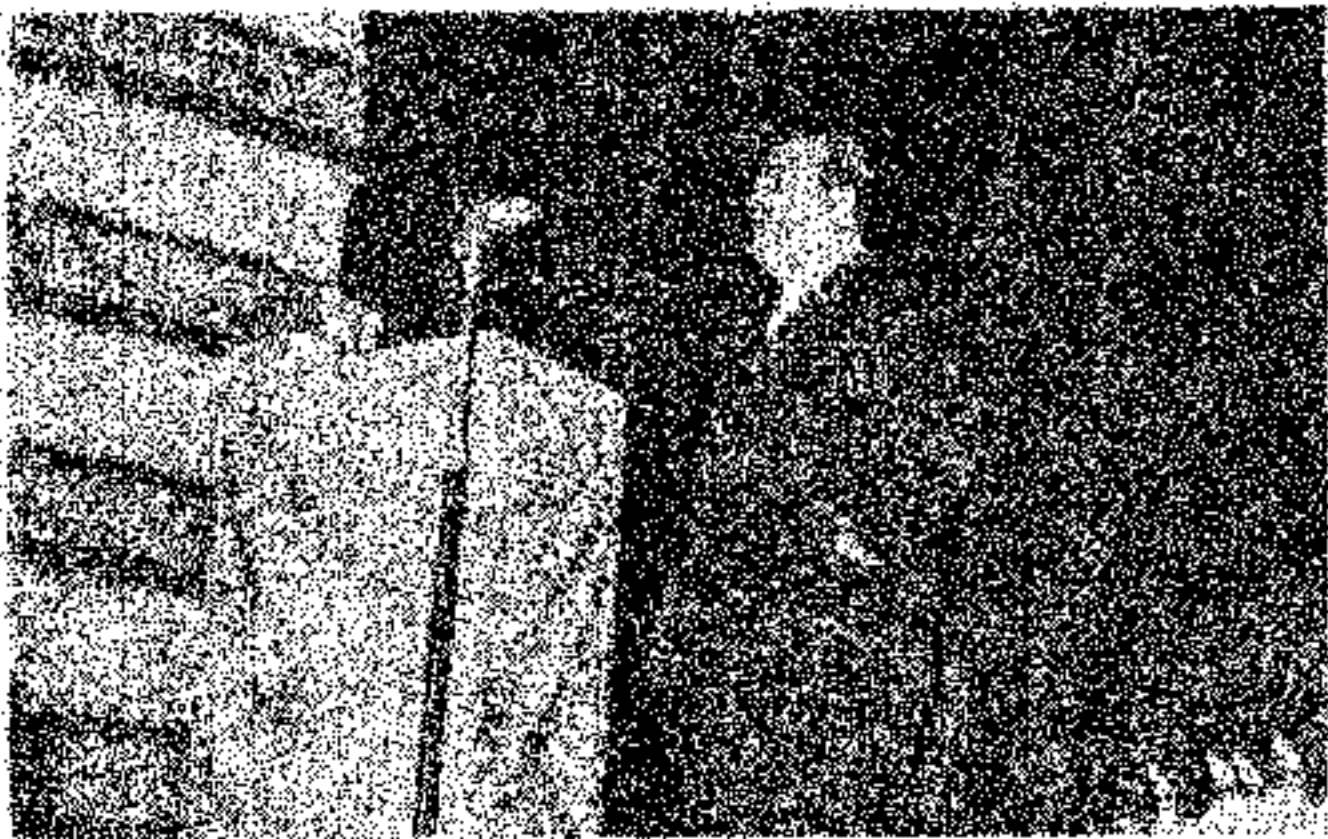






## روزنامه نوآوری

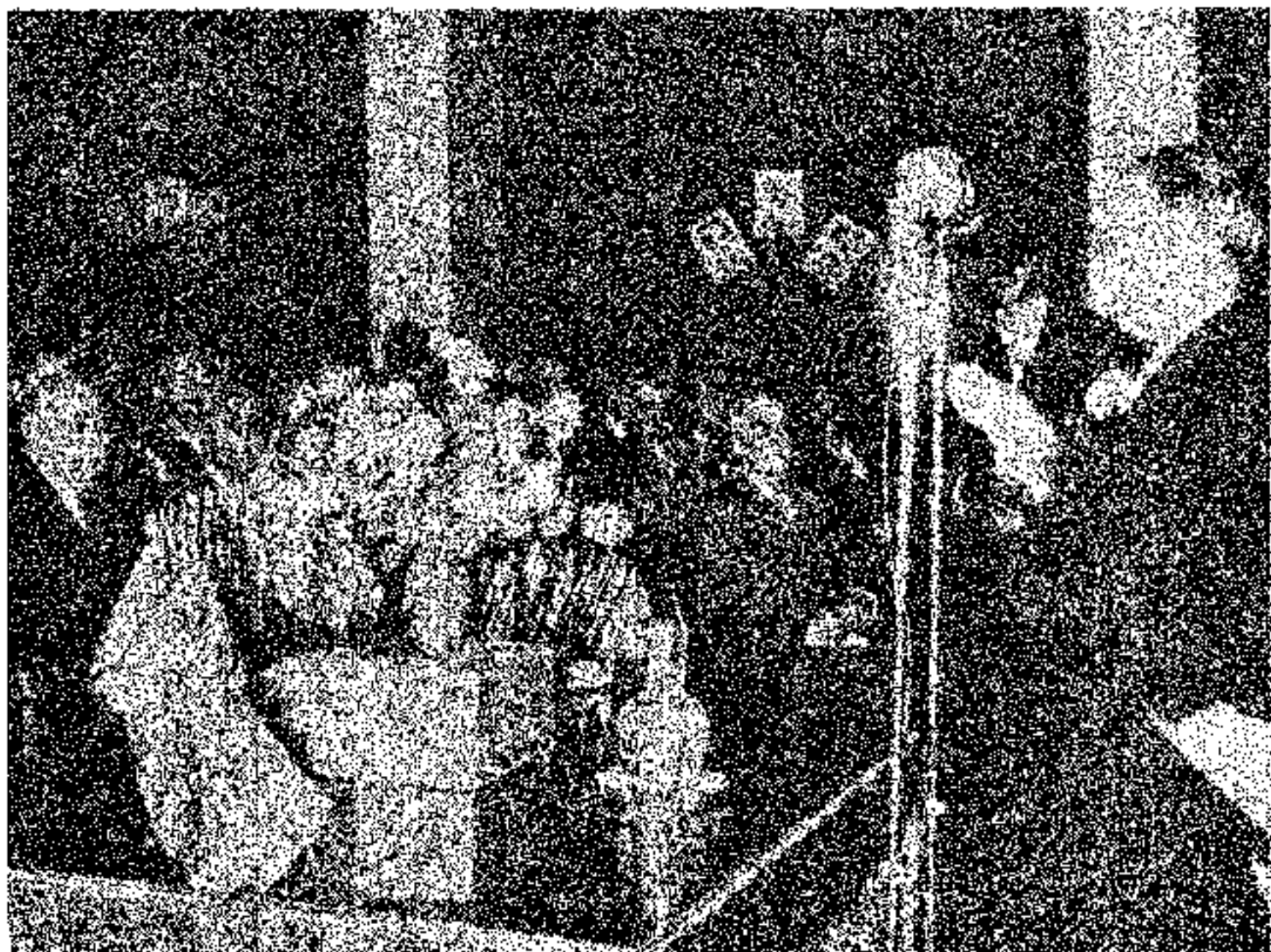
مناصب است. همزمان در سال ۱۳۳۱ در گذشت مولانا جلال الدین محمد مولوی شاعر  
فیاض و بزرگ ایران از جانب کمیسیون ملی یونسکو در ایران با همکاری وزارت  
فرهنگ و در چهارشنبه هشتم آبان ۱۳۳۱ از ساعت چهار بعد از ظهر جشن باشکوهی  
در تالار دانشکده حقوق تاجشهر جمعی از بزرگان و روحیه ملیت پران گرامر گردید.



### آقای دکتر عمید هنگام لطق افتتاحیه

در جایگاه مخصوص تالار دانشکده حقوق تالار نوآوری میثاق نوآوری و  
نوای بی که چو بانی در حال نواختن آنست و با میوه های سرخ و سفید پوشیده  
شده بود اثر استاد حسین بهزاد و همچنین پرچم آبی رنگ کمیسیون ملی یونسکو در  
ایران و پرچمهای ۸۴ کشور وابسته یونسکو و سازمان ملل متحد در پیرامون تالار نوآوری  
در آن روز در نظر می رسید و هیئت سخنرانان نیز ساعت چهار بعد از ظهر وارد تالار شدند و در  
روز شریف روی صندلیها قرار گرفتند.

مقارن ساعت چهار و ده دقیقه آقای دکتر موسی عمید نایب رئیس کمیسیون ملی در رئیس دانشکده حقوق به حضار خیر مقدم گفته جلسه را افتتاح کردند



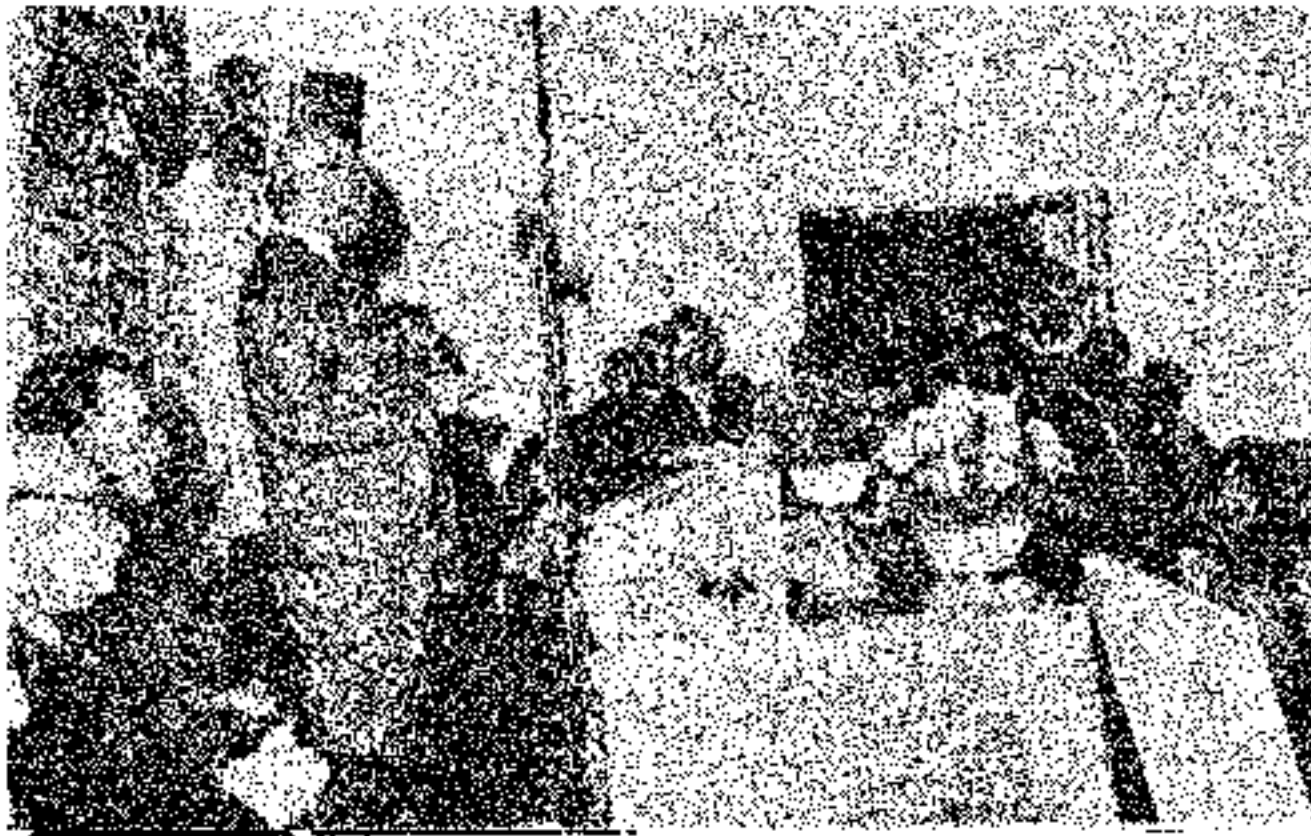
### جناب آقای حسین علاء وزیر دربار شاهنشاهی قرائت پیام شاهنشاه

پس از افتتاح جلسه جناب آقای حسین علاء وزیر دربار شاهنشاهی پیام اعلی حضرت  
همایون شاهنشاهی را قرائت کردند.

جناب آقای دکتر محمود مهران وزیر فرهنگ ضمن تجلیل از مقام شامخ  
مولوی، فعالیت‌های کمیسیون ملی یونسکو را ستوده و بعد از ایشان آقایان سخنرانان به  
ترتیب سخنرانی نمودند.

آقای دکتر ذبیح‌الله صفا استاد دانشگاه و دبیر کل کمیسیون ملی یونسکو در  
ایران در باره زندگانی مولانا شرحی بیان نموده در ضمن اظهار داشتند که: روان  
تابناک آن گوینده توانا و متفکر بزرگ و عارف روشن بین که ناظر بر ارادت حضار

محترم است چون گویای ناپیدائی مرتبه رفیع و پایه منبع خویش را از نای بلند آوای حقیقت بیان میکند و دلهای تابناکی را که مستعد قبول انوار لاهوتی اند بفیض مالکوتی مستفیض میدارد.



استاد دکتر صفا هنگام ایراد سخنرانی و قرائت پیام جناب آقای حکمت  
رئیس کمیسیون ملی یونسکو در ایران

در پایان سخنرانی از توجهات عالیة شاهنشاه و همکاری وزارت فرهنگ  
در دست مطبوعات سپاسگزاری کرده و متن پیام جناب آقای علی اصغر حکمت  
سفیر کبیر ایران در هندوستان و رئیس کمیسیون ملی یونسکو در ایران را بشرح زیر  
قرائت کرد:

« در اینموقع که جشن هفتصدمین سال مولانا جلال الدین بلخی شاعر فیلسوف  
و نامدار ایران از طرف کمیسیون ملی یونسکو در ایران برگزار میشود بسیار سرورم  
مراتب احساسات ناقابل خود را در این اقدام بزرگ بکمیسیون ملی یونسکو و دانشمندانی  
که در این جشن باشکوه شرکت میفرمایند تقدیم میدارم.»



### استاد بدیع الزمان فروزانفر هنگام ایراد سخنرانی

« مرام و مقصد یونسکو همواره بسط فرهنگ و تجلیل نام بزرگان بوده و این اقدام کمیسیون ملی خود نمونه دیگری است و امید می‌رود که در آینده با انجام اینگونه خدمات که موجب تجلیل گذشتگان و تشویق آیندگان است همچنان ادامه یابد .

### سماح مولانا

مقارن ساعت هفت و نیم سخنرانی‌ها پایان پذیرفت. تالار در تاریکی و سکوت فرو رفت. از پشت در جایگاه مخصوص تالار، درویشان با کیسوان بلند و کلاه و جامه اهل طریقت سده هفتم با شمع و تسمیح در دست و بر روی کلاه نمدی تخم مرغی شکل آنان شمار عرفا و درویشان (یاهو) و (یا حق) نقش شده بود بر روی صحنه آمدند.

اینان هنرمندان اداره کل هنرهای زیبای کشور بودند که با استفاده از نی و تار و سازهای دیگر ایرانی و قطعاتی از دیوان شمس تبریزی با آهنگهای دلنشینی نواختند. نوای نی و آواز شورانگیز خوانندگان در پرتو نور شمع به همراه آهنگهای موسیقی چنان حال جذبه و خلسه‌ای در حضار بوجود آورد که برخی از شدت شوق و نشاط بگریه افتادند و عده‌ای اشعار مولانا را زمزمه می‌کردند.



### استاد جلال‌الدین همایی هنگام ایراد سخنرانی

در پایان جلسه، نمایشگاه کتابهای خطی و چاپی مولانا که در راهروهای دانشکده حقوق ترتیب داده شده بود مورد بازدید حضار قرار گرفت و در دو تالار دیگری از حضار بهچای و میوه و شیرینی پذیرایی گرمی بعمل آمد.

✧ ✧ ✧

برای حضور در این جلسه از ساعت دو و نیم بعد از ظهر تا ساعت پنج افراد

بیشماری از طبقات مختلف روی آورده، در راهروها و محوطه بیرون در دانشکده حقوق اجتماع کرده و این جمعیت انبوه علاقه مند بودند که از نزدیک با چشم خود جریان این روزتاریخی را ببینند و سخنرانیهارا بشنوند و با اینکه نشستن در تالار جشن برای همه میسر نبود ولی برای استفاده سایرین در راهروها صندلی گذاشته شد و بلندگومی نصب گردید



استاد دکتر رضا زاده شفق هنگام ایراد سخنرانی

جریان روز مولوی نیز برای مزید استفاده عموم نه تنها در رادیو پخش گردید و مردم باشوق و رغبت و آفری گوش میدادند بلکه در عموم جراید پایتخت بتفصیل انتشار یافت و تصاویری چاپ گردید، حتی روزنامه های شهرستانها و نامه های هفتگی و ماهنامه گزارشها و مقالاتی از این روز تاریخی و

احوال و آثار مولوی درج کردند.

همچنین فیلم روز مولوی تا ۱۵ روز در سینماها نمایش داده شد و چون بعزت درخواستهای زیادی که از علاقه مندان مولوی خواه بوسیله نامه و تلگراف از تهران و نقاط دیگر رسیده و از کمیسیون ملی یونسکو در ایران تقاضای تجدید روز مولوی را کرده بودند لذا کمیسیون ملی برای احاطت تقاضاهای علاقه مندان بمولوی



### جناب آقای هادی حایری هنگام ایراد سخنرانی

ناچار روز سه شنبه ۲۸ آبان ۱۳۳۶ مراسم دومین روزیاد بود مولوی را در تالار فرهنگ بعمل آورد و در این جلسه نیز عده کثیری از رجال و قاطبه اهالی تهران حضور یافتند چنانکه باز در تالار و راهروها و حتی مقابل در ورودی تالار فرهنگ ازدحام کرده بودند :

#### **دومین روز مولوی**

از ساعت چهار و نیم بعد از ظهر روز سه شنبه ۲۸ آبان ۱۳۳۶ مراسم دومین روز بزرگداشت از مولانا، در تالار فرهنگ با حضور جمع کثیری از رجال و وجوه طبقات تا ساعت هشت بعد از ظهر برگزار گردید .

نخست آقای دکتر موسی عمید نایب رئیس کمیسیون ملی یونسکو در ایران و نماینده مجلس شورای ملی از شرکت حضار در جشن دومین روز مولانا تشکر کرده گفت :  
... مولانا نه تنها از مفاخر شعر و ادب است بلکه وسعت اندیشه های

علمی و فلسفی این شاعر گرانمایه  
توجه مردم را جلب کرده شاهنشاه  
نیز در پیام خود فرمودند که مولوی  
یکی از بزرگان و مفاخر ادبی  
کشور ما است . «

« کمیسیون ملی یونسکو  
در راه تجلیل از مولانا تصمیم دارد  
کلیه نطقها و مقالات مربوط به مولوی  
را در رساله بسیار زیبایی منتشر کند.  
در اینجا باید از استاد حسین بهزاد  
که در راه تهیه تابلوهای نفیس مولوی  
و شمس تبریزی با وجود کسالت با ما  
همکاری کردند سپاسگزاری نمایم.»



آقای شفا هنگام ایراد سخنرانی

در این موقع چند جلد کتاب نفیس از آثار مولوی بوسیله جناب آقای حسین  
علاء وزیر دربار شاهنشاهی از طرف کمیسیون ملی یونسکو به استاد اهداء شد.  
استاد بهزاد نوار سه رنگی را که بدور کتابها پیچیده شده بود باز کرد،  
ابتداء بوسید، آنگاه بر دیدگان خود نهاد. از این کار برخی متاثر شده و حضار بشدت  
برای استاد بهزاد ابراز احساسات کردند .

برنامه جشن آغاز گردید؛ نخست فیلمی که از مراسم نخستین روز مولوی  
برداشته شده بود نشان داده شد. بعد فیلم مولانا به معرض نمایش درآمد. این فیلم از آرامکا  
مولانا در (قونیه) و پیروان مولوی در حال سماع برداشته شده است. این فیلم از سفارت  
کبرای ترکیه در تهران گرفته شد و کمیسیون ملی یونسکو در ایران از این همکاری  
اولیای محترم سفارت دولت دوست سپاسگزار است .



پس از نمایش فیلم مزبور قطعاتی از  
مثنوی مولوی و غزلیات دیوان شمس با آهنگهای  
گوناگون و آوازهای فردی و دسته جمعی توسط  
هنرمندان اداره کل هنرهای زیبای کشور نواخته  
شد.

### روز مولانا در آذربایجان

طبق گزارش رسیده از دانشکاه تبریز  
روز یکشنبه سوم آذر ماه ۱۳۳۶ بمناسبت  
هفتصدمین سال مولانا جلال الدین محمد بلخی  
شاعر متفکر و عارف بزرگ ایرانی مجلس  
یادبودی از طرف دانشکده ادبیات تبریز  
در تالار دانشسرای پسران تبریز برپا شد



آقای سرمد هنگام ایراد سخنرانی  
و قرائت قصیده خود

و سخنرانیها و اشعاری درباره مقام  
ادبی و عرفانی و آثار مولانا ایراد و  
انشاد گشت. ضمناً مجموعه‌ای از  
سخنرانیها و اشعاری که در جلسه  
مزبور خوانده شده چاپ کرده‌اند  
که يك نسخه از آن نیز بدبيرخانه  
کمیسیون ملی یونسکو در ایران  
رسیده است.

جناب آقای علاء وزیر دربار  
شاهنشاهی هنگام اعطای جوایز  
کمیسیون ملی یونسکو در ایران  
به استاد حسین بهزاد





### بخشی از درویشان در حال سماع مولانا

#### تجلیل از مولوی در خارجه

#### در آلمان

گزارش رسیده از سرپرستی دانشجویان و رایزن فرهنگی ایران در کشورهای  
 اتریش و آلمان حاکیست که در تاریخ ۲۴ اسفند ماه ۱۳۳۶ مطابق ۱۵ مارس ۱۹۵۸  
 به مناسبت هفتصدمین سال تولد مولانا جلال الدین محمد بلخی در تالار بزرگ دانشگاه شهر  
 (بن) بایرنخت آلمان غربی جشن مفصلی با شرکت متجاوز از ۳۵۰ نفر از رجال و فرهنگیان  
 آلمانی و دانشجویان مقیم شهرهای بن و کلن بطرز باشکوهی برگزار شد.



### گوشه‌یی از اجتماع مدعوین در تالار دانشکده حقوق

دردیف جلو از چپ بر است: آقای دکتر عمید آقای علاء آقای حکیمی آقای امیر نصرت  
اسکندری آقای دکتر مهران

### در هندوستان

طبق گزارش رسیده از سفارت کبرای شاهنشاهی ایران در دهلی نو، در دو هفته  
دوره سخنرانیهای خانه فرهنگی ایران در دهلی نو، آقای (پرفسور هیرالال چوبرای)  
سخنرانی مفصلی در مقایسه فلسفه مولانا جلال الدین محمد مولوی عارف بزرگ ایران  
(شنکراچاریه) عارف مشهور هندی با حضور جمع کثیری از دانشمندان و معارف  
ایراد نموده و روزنامه تایمز هند نیز مفاد آنرا روز بعد درج کرده است.

علی اکبر مشیر سلیمی

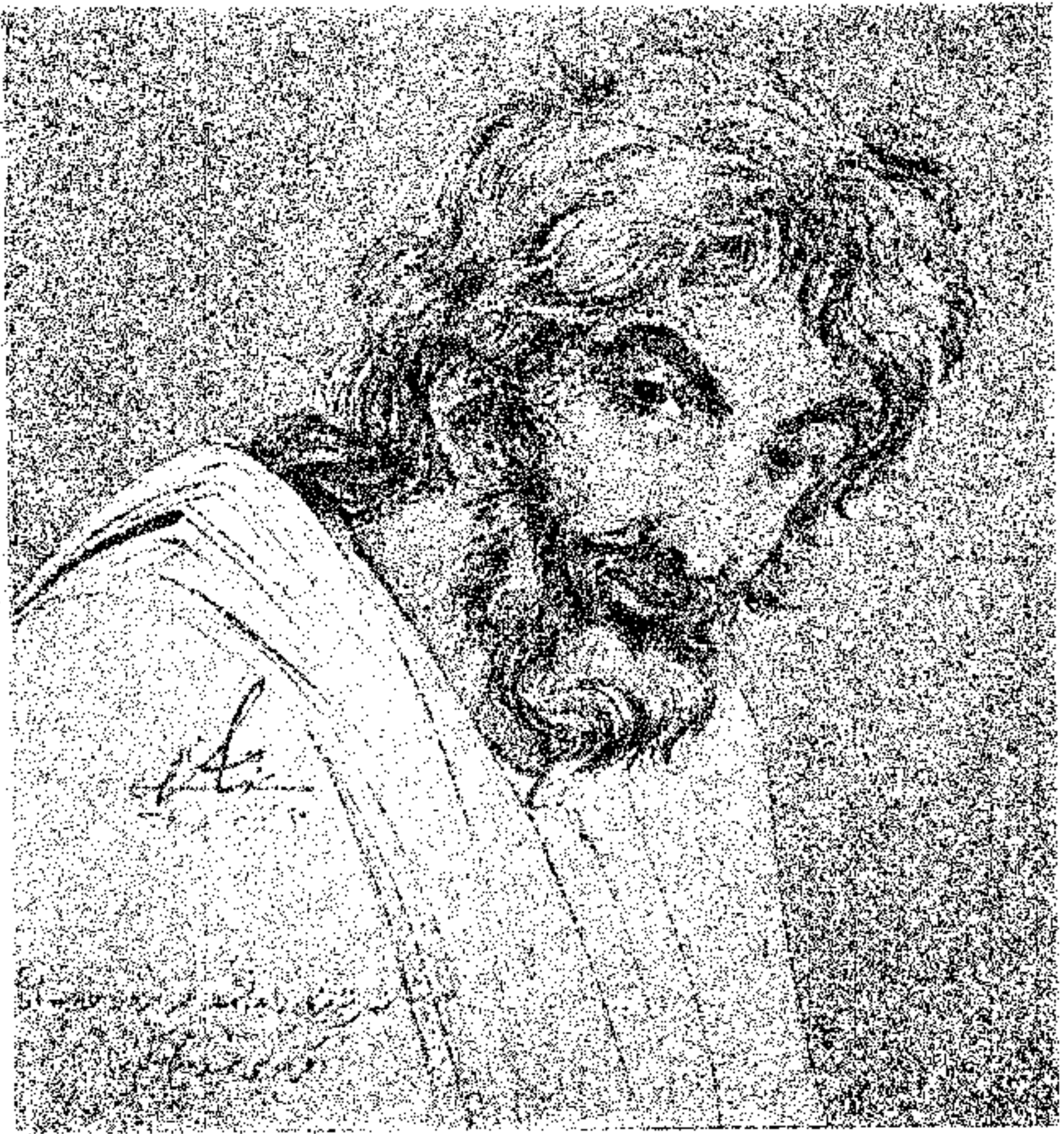
مدیر انتشارات و مجله یونسکو







عالم عسکری سائنس  
نامہ: سائنس و ٹیکنالوجی



شمس تبریزی که نور مطلق است      آفتاب است و زانوار حق است





